

Co by bylo, kdyby

Úvod: Představení

Žáky seznámíme s tématem. Prozradíme, že budeme hovořit na téma 2. světové války. Poprosíme žáky, aby se nad slovem zamysleli. Co si pod pojmem představí? Záleží na žácích a času. Tuto evokaci můžeme udělat dvěma způsoby: žáků se budeme ptát, nebo jejich odpovědi můžeme i zapsat:

Evokace – Myšlenková mapa

Na flip chart nakreslíme bublinu a do ní napíšeme slovo Válka. Žáci říkají, co je napadne v souvislosti s tímto slovem. Jednotlivé nápady na tento papír pak zapisujeme (buď píšeme my, nebo napíše každý žák svůj nápad).

Žákům prozradíme, že si v dnešní hodině budeme v souvislosti s válkou vyprávět o literatuře, ale zkusíme se společně zamyslet i nad postavením člověka v našich dějinách.

Stejně jako za mnoha jinými historickými událostmi, i za 2. světovou válkou stáli lidé. V případě války bychom je mohli rozdělit na dva hlavní tábory. Dovedl by se někdo z žáků zamyslet, a říct které? Žáci zkouší přemýšlet, pokud se jim to nedaří, zkusíme jim pomoci a vyjmenujeme všechny postavy objevující se v historii války:

vojáci

židé

vůdci

hlavy státu

obyvatelé

.....apod.

S žáky bychom měli společně dojít k dvěma hlavním skupinám, na které lze lidi rozdělit: **HRDINOVÉ**, **OBĚTI**.

Žáky následně vyzveme, aby se nad oba pojmy zamysleli. Rozdělíme je na 2 poloviny. Jedna bude pracovat se slovem **Hrdina**, druhá se slovem **Oběť**. Žáci se budou mít úkol

zamyslet nad charakteristickými znaky, podle čeho je poznáme, jaké vlastnosti by měli mít, mohou uvést příklady. Práce na cca 2 min.

Po uplynutí času obě skupiny vyslechneme, nápady každé z nich napíšeme na jeden papír. Pokud máme prostor a je to možné, bylo by dobré zavěsit pak oba papíry (jeden s tím, co vymysleli na hrdinu, druhý na oběť) někde na zeď, aby byly viditelné.

Následně si žáky rozdělíme do skupin po 5 žácích. Vysvětlíme jim, že nyní, když už jsme si udělali představu, jak a koho považovat za hrdinu/oběť, zkusí se nyní i oni zamyslet nad skutečnými osobnostmi.

Žákům rozdáme kartičky s vybranými osobnostmi (A. Frank, J. Čapek, J. Gabčík & J. Kubiš, O. Schindler, Bruno (hl. hrdina příběhu Chlapec v pruh. pyžamu). Jejich následujícím úkolem je, pokud neznají osobnosti, přečíst si o nich základní informace, a určit si ve skupince odpovědi na tyto otázky:

- a) *Je daná osobnost hrdinou nebo obětí války?***
- b) *Proč jsme se tak rozhodli? Jaký čin, skutek nebo událost nás k tomu přesvědčila?***
- c) *Kdybychom se měli možnost vrátit v čase, udělali bychom (ot. není určena pro skupinu s postavou Bruna)***

c¹) Určeno skupině, která by měla postavu knižního hrdiny Bruna

Zamyslete se, zda tragický osud Bruna mohl být způsobem, jak přimět dozorce koncentračních táborů zamyslet se, nad podstatou jejich činů. Pokud ne, dokázali byste přijít na jiný způsob?

Žákům ponecháme na vypracování max. 10 minut. Děti se rozsadí do 5 skupin po 5 žácích. Každý dostane jednu kartu, papír a pero.

Ve skupině by si měli zvolit jednoho, kdo bude zapisovat to, na čem se v té skupince shodnou. K té třetí otázce žáky poprosíme, aby jejich úvahy byly reálné a ne fantazijního charakteru.

Po uplynutí času, vyslechneme jednu skupinu po druhé. Každé skupiny se zeptáme, zda neznají z literatury podobné příběhy. Zmíníme pak podobné osudy, které můžeme nacházet v literatuře a krátce se zmíníme o obsahu knih.:

1. skupinka – Anna Franková

Podobné osudy deníkové formy:

M. Kraus – Deník 1942 1945

R. Laskier – Deník Leden – Duben 1943

H. Bořkovcová – Píšu a sešit mi leží na kolenou

H. Weiss – Deník 1938 – 1945

2. Skupinka – J. Gabčík a J. Kubiš

Knihy na podobné téma:

Děti s cedulkou

Z. Mahler – Muž, který přežil Lidice

J. Drda – Němá barikáda (Vyšší princip)

3. skupinka – Josef Čapek

Knihy na podobné téma (příběhy židů/spisovatelů):

Knihy na podobné téma:

E. M. Remarque – Jiskra života

A. Lustig – Colette, dívka z Antverp

U. Orlev – Ostrov v ptačí ulici

4. skupinka – O. Schindler

Knihy na podobné téma:

M. Zusak – Zlodějka knih (téma Němců pomáhající židům)

L. Leyson – Chlapec na dřevěné bedně

L. Dauviller – Dítě s hvězdičkou

5. skupinka – Bruno

J. Boyne - *Chlapec v pruhovaném pyžamu*

Diskuze nad knihou (závěrem knihy).

Žákům poděkujeme za jejich postřehy a práci.

Závěrečná řeč:

Je to už 70 let od doby, kdy projížděla i naší zemí vojska, která zatlačovala nepřátele, a pomáhala lidem v nouzi. Stále ještě žijí pamětníci, kteří vám mohou popsat hrůzy Holocaustu. A přesto, když večer zapneme televizi na hlavní zprávy, to vůbec nevypadá, že by se lidstvo poučilo. I dnes najdete bohužel spoustu těch, kteří tvrdí, že koncentrační tábory a vše, co tam Němci provozovali, je snůška lží. Denně najdete na internetu několik nových stránek podporující rasismus a denně také můžete slyšet, kde všude hrozí válečné konflikty, nebo také, kde už probíhají.

Kdysi jeden chytrý člověk řekl že „***K tomu, aby zlo zvítězilo, stačí jediná věc. Aby dobří lidé nic nedělali.***“¹ Měli bychom si to pamatovat. Dnes jsme si totiž ukázali, jak málo někdy stačí k tomu, udělat něco pro druhé a být hrdinou, ale jak bez pomoci ostatních, či bohužel díky jejich zradě, se stát obětí činů druhých. Historie se totiž opravdu vyvíjí podle našich činů. Vrátit v čase se ale už nemůžeme. A proto ať už během dne uděláte cokoliv, pamatujte, že vždy zanecháte za sebou nesmazatelnou stopu. Stopu, která může změnit něčí život k horšímu, nebo také k lepšímu. A proto, ať už se to týká šikany vašeho spolužáka nebo jiných těžších událostí, nebuďte lhostejní. I malý skutek může být hrdinský.

Děkuji vám za pozornost.

1 Edmund Burke